

KOKKOLAN OSUUSPANKIN RAHASTO

Kälviän Osuuskassasta maakunnan pankiksi

Rahasto perustuu Kokkolan Osuuspankin 50-vuotisen toimintansa kunniaksi 1978–1979 tekemään lahjoitukseen. Se tukee Chydenius-instituutin päätavoitteita maakunnan elinkeino- ja kulttuurielämän kehittämiseksi.

Osuuspankkitoiminta käynnistyi Suomessa vuonna 1902, kun Pellervo-seura perusti Osuuskassojen Keskuslainarahasto Oy:n. Kassoja perustettiin nopeassa tahdissa ympäri Suomea, ja vuoteen 1930 mennessä niiden määrä oli kasvanut 1 416 kassaan. Keski-Pohjanmaan ensimmäiset osuuskassat perustettiin 1906 Perhoon ja Tohollamille.

Kokkolan Osuuspankki sai alkunsa kesäkuun 30. päivänä 1927, kun Kälviän kunnantalolle kokoontui 15-henkinen joukko maanviljelijöitä perustamaan pitäjän omaa osuuskassaa. Kassan perustamisesta edesauttoi Korpelan Voima Oy:n rahoitus, ja pankkitoiminta käynnistyi seuraavan vuoden alussa. Alkuvuotensa kassa toimi Kälviän Sahan, KPO:n, kunnan ym. väliaikaisissa tiloissa, kunnes oma toimitalo valmistui Kälviälle 1955. Kehitys oli kuitenkin johtanut siihen, että Kälviän pankkitalo oli nyt sivukonttori.

Kilpailu Keski-Pohjanmaan rahalaitosten välillä kiristyi 1930-luvulla ja Kälviän Osuuskassan oli lujitettava rahoituspohjaansa pysyäkseen kilpailussa mukana. Keinoksi otettiin kassan toimialueen laajentaminen: luonnollinen suunta oli Kokkola, jonka teollinen ja kaupallinen potentiaali tarjosi rahoitustoiminnalle maaseutua vankemman alustan. Laajentuminen toteutettiin 1943, jolloin Kokkolasta tuli myös osuuskassan keskuspaikka. Nimi muutettiin Kokkolan Ympäristön Osuuskassaksi, ja toimialueena olivat Kokkola, Kaarlela ja Kälviä. Kokkolassakin kassa joutui aluksi toimimaan vuokratiloissa, kunnes 1949 saatiin hankittua omat toimitilat vanhasta tehdaskiinteistöstä. Vuonna 1960 valmistui Rantakadun ja Tehtaankadun kulmaukseen Kassatalo. Senkin tilat osoittautuivat pian riittämättömiksi,

Kuva: Kokkolan Osuuspankin talo v. 1960.

kun kassan toiminta lähti jyrkkään kasvuun 1960-luvulla: 1960–1975 talletusten ja luottojen määrä kasvoi 15-kertaiseksi ja jäsenistön määrä viisinkertaiseksi. Taustalla olivat suomalaisen yhteiskunnan teollistuminen ja maaltamuutto, jotka nostivat Suomen ennennäkemättömään nousuun. Toiminnan

kasvaessa laajeni myös kassan konttoriverkosto: uudet konttorit avattiin 1961–1962 Ykspihlajaan, Torkinmäkeen, Ruotsaloon ja Leenalaan. Vuonna 1969 avattiin Keskussairaalan toimipiste. Vuonna 1973 liitettiin Evijärven Osuuspankki entiseen osuuskassaan, jonka nimi oli vuoden 1970 pankkilain voimaantultua muuttunut Kokkolan Osuuspankiksi.

Pankkitoiminnan lisäksi Kokkolan Osuuspankin toimintaan on kuulunut muita toimialoja, joista erikoisin oli Kälviän Yhteismylly 1945–1974. Nykyinen Op-kiinteistökeskuksen konttori perustettiin 1965 Kokkolanseudun Kiinteistökeskus Oy:n nimellä. Vuonna 1965 pankin toimesta perustettiin Kokkolan Asuntosäästäjät ry ja 1972 Kokkolan Vanhustenkotiyhdistys ry.

Nykyisin pankki on osa OP-Pohjola-ryhmää ja sillä on toimipisteet Kokkolassa, Evijärvellä, Kälviällä, Lohtajalla, Marinkaisissa ja Teerijärvellä.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

Keski-Pohjanmaan rahasto on yksi Suomen Kulttuurirahaston 17 maakuntarahastosta. Se perustettiin vuonna 1959, jolloin se kuului Etelä-Pohjanmaan rahaston kanssa yhteiseen Pohjanmaan rahastoon. Vuonna 1963 Keski-Pohjanmaan rahastosta tuli oma rahastonsa. Keski-Pohjanmaan rahasto toteuttaa tarkoitustaan, maakunnan henkisen ja taloudellisen kulttuurin vaalimista ja kehittämistä, myöntämällä apurahoja ja palkintoja sekä järjestämällä muutakin kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi/kp.